

7. évfolyam

Óraszám: 72 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
1. Korok és portrék: A középkor	3
2. Korok és portrék: Reneszánsz, humanizmus, reformáció	15
3. Korok és portrék: Irodalmunk a 17-18. században	4
4. Korok és portrék: Klasszicizmus és romantika	36
5. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	6
6. Év végi összefoglalás, számonkérés	8
<i>Összes óraszám:</i>	72

1. Korok és portrék: A középkor

Óraszám: 3 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- folyamatában kezdje látni a művészet és az irodalom alakulását elősegítve ezzel a további témakörök feldolgozását

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nagyvonalakban látja középkor művészetét meghatározó és alakító történelmi és társadalmi tényezőket
- átfogó képet kap a középkor művészetének legfontosabb jegyeiről
- megismeri az intelem műfaját Szent István alkotásán keresztül

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az európai kultúra kialakulásának megismerése
- István király intelmei Imre herceghez (részletek)

Fogalmak: középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

Javasolt tevékenységek

- irodalmi szövegek közös olvasása és értelmezése
- a középkor művészetének szemléltetése prezentáció formájában

2. Korok és portrék: Reneszánsz, humanizmus, reformáció

Óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- továbbra is folyamatában lássa a művészet és az irodalom alakulását elősegítve ezzel a további témakörök feldolgozását
- a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggéseit felismerje
- ismerje a reneszánsz irodalom alkotóit, műfajait, jellegzetes motívumait

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- reneszánsz világgépet tudja értelmezni
- részleteiben ismeri Balassi Bálint és Janus Pannonius költészetét
- ismeri az angol reneszánsz színjátszás jellegzetességeit
- megismeri William Shakespeare Romeo és Júlia című drámájának konfliktusrendszerét, hőseit és mondanivalóját

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a reneszánsz, mint művészeti korszak
- a magyar reneszánsz jellemzői, ismertebb alakjai, alkotói
- Balassi Bálint és Janus Pannonius élete, kijelölt művei: Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján); Janus Pannonius: Pannonia dicsérete; Balassi Bálint: Egy katonaének; Balassi Bálint: Hogy Juliára talál, így köszöne néki
- a reneszánsz az európai irodalomban: a reneszánsz dráma jellegzetességei; William Shakespeare élete, munkássága; a Romeo és Júlia című dráma elemző feldolgozása
- a drámai művek elemzési szempontjainak megismerése és alkalmazása

Fogalmak: reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

Javasolt tevékenységek

- a reneszánsz művészetének szemléltetése prezentáció formájában
- korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- a Romeo és Júlia különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása

3. Korok és portrék: Irodalmunk a 17-18. században

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- továbbra is folyamatában lássa a művészet és az irodalom alakulását elősegítve ezzel a további témakörök feldolgozását
- megértse a történelem és az irodalom összefüggéseit, egymásra gyakorolt hatásait
- a műelemzések során történelmi ismereteit beépítse az alkotás elemzésének folyamatába

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a barokk jellegzetes műfajait és stílusjegyeit megismeri

- irodalmi ismeretei újabb olyan elemekkel bővülnek, melyek középpontjában a hazához való hűség és a nemzetért vívott hősiesség küzdelem áll

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése
- nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése: Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak); Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)

Fogalmak: kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

Javasolt tevékenységek

- a barokk művészetének szemléltetése prezentáció formájában
- a kijelölt irodalmi szövegek olvasása, értelmezése

4. Korok és portrék: Klasszicizmus és romantika

Óraszám: 36 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat felismerje és kulturáltan megvitassa
- alapvető lírapoétikai szakterminusokat (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) felismerjen az elemzés során
- alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalitásokat (vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli) képes legyen felismerni, bizonyos szituációkban helyesen alkalmazni
- néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabját (dal, himnusz, epigramma, óda) felismerje
- alapvető szóképeket (hasonlat, megszemélyesítés, metafora) felismerjen

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- nemzeti identitástudata ismét példaértékű magatartásformákkal gazdagodik
- a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programját megismeri, összefüggéseit megérti
- Megismeri Kölcsey Ferenc és Vörösmarty Mihály életét és munkásságát
- hazafias líránk két legmeghatározóbb alkotását (Himnusz, Szózat) teljességében megismeri, üzenetét megérti, szövegét memoriterként emlékezetébe vési
- ismeri a következő fogalmakat: romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés
- olvasottsága a romantikus széppróza két meghatározó alkotásával bővül: elolvassa és elemzi Jókai Mór A nagyenyedi két fűzfa és Mikszáth Kálmán Szent Péter esernyője című regényét

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a magyar felvilágosodás történelmi háttere, legjelentősebb alkotói (Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez; Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátomhoz)
- a magyar reformkor történelmi háttere és irodalmi élete, legjelentősebb alkotói: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Arany János, Petőfi Sándor életének felidézése, politikai szerepük tanulmányozása
- a reformkori líránk meghatározó alkotásai
- a lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése (Kölcsey Ferenc: Huszt; Kölcsey Ferenc: Emléklapra; Kölcsey Ferenc: Himnusz; Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek); Vörösmarty Mihály: Szózat; Vörösmarty Mihály: Ábránd; Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem; Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Petőfi Sándor: Szeptember végén; Arany János: A fülemile; Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus)
- a romantikus széppróza kialakulása
- Jókai Mór élete és munkássága
- A nagyenyedi két fűzfa című regényének elemző bemutatása (Jókai: A huszti beteglátogatók; Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa)
- Mikszáth Kálmán élete és munkássága (Szent Péter esernyője című regényének elemző bemutatása; Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője)
- Memoriter: Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez, Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg, Kölcsey Ferenc: Huszt, Kölcsey Ferenc: Emléklapra, Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg, Petőfi Sándor: Nemzeti dal, Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem, Petőfi Sándor: Szeptember végén

Fogalmak: romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kispika, anekdota, novella, elbeszélés

Javasolt tevékenységek

- a magyar felvilágosodás és reformkor művészetének szemléltetése prezentáció formájában
- korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- otthoni olvasás
- közös szövegértelmezés
- az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Kötelező olvasmány: Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője ; Mikszáth Kálmán: A néhai bárány

5. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a cselekményben megjelenő élethelyzeteket, konfliktusokat azonosítani tudja
- képes legyen véleményt alkotni az olvasottakról
- élesebb határvonalat húzzon a valóság és a fantázia világában játszódó események között, de el is fogadja azok együttes megjelenését az irodalmi alkotásokban

- érzékelje és megértse az alkotások bonyolultabb időkezelését: az egyenes vagy fordított időrendet, a késleltetést, az összefoglalást és az időbeli váltásokat

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmas lesz bonyolultabb cselekmény megértésére
- nagyobb figyelmet fordít az elbeszélések időkezelésének megfigyelésére
- képes lesz az elbeszél világ főbb jellemzőinek összegzésére (realista, romantikus elemek, illetve egy varázslatos, egy- vagy többszintű világ megértésére)
- fantáziája élénkebbé válik
- megismeri és értelmezi a szaktanár által kiválasztott regény egyikét

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- a szaktanár által kiválasztott regény elemző bemutatása
- a nagyepikai művek elemzési szempontjainak alkalmazása a következő regények egyikében: Jules Verne: Kétévi vakáció vagy Tonke Dragt: Levél a királynak vagy Mándy Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában

Fogalmak: történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

Javasolt tevékenységek

- otthoni olvasás
- közös órai szövegfeldolgozás
- nagyobb szövegegységek áttekintő megértése
- egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével
- a regény más médiumbeli megjelenítésével való (film, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítása

6. Év végi összefoglalás, számonkérés

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- felelevenítse a tanév során szerzett ismereteit
- elemzőkészsége elmélyüljön
- hiányos ismereteit kiegészítse
- az irodalmi korszakok, művek közötti összefüggéseket jobban átlássa

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- egységében látja át a tanév anyagát
- értő olvasóként összevetheti a tanult kisepikai és nagyepikai műfajok jellegzetességeit az egyes művek alapján
- még árnyaltabb véleményt tud megfogalmazni a tárgyalt nagyepikai művekben megjelenő problémákkal, jelenségekkel kapcsolatban

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- az éves tananyag átismétlése
- rendszerezése

Javasolt tevékenységek

- fogalmak újbóli tisztázása
- verstani és stilisztikai ismeretek közös ismétlése
- a legjelentősebb életművek és nagyepikai alkotások projectmunkában való áttekintése